83121 - Sahabelerin Faziletleri (Allah Onlardan Razı Olsun)

Soru

Sahabelerin faziletlerinin ve diğerlerine göre üstünlüklerinin neler olduğunu açıklar mısınız?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Sahabelerin adaletine ve faziletine inanmak, Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’ın itikad gereğidir. Zira yüce Allah Kitabında onları övmüş, Peygamber Efendimiz'in sünneti de onlardan övgüyle bahsetmiştir. Söz konusu metinler, pek çok bağlamda Cenab-ı Hakk'ın onlara faziletler bahşettiğini ve onları asil vasıflarla ayırdığını açıkça göstermektedir. Onların O'nun katında o yüksek şerefi ve yüksek statüyü elde etmeleri; Cenâb-ı Hak nasıl ki kendi peygamberlik için kullarının kalplerinden en uygun kalbi seçmişse aynı şekilde Allah, peygamberlik mirasçısı olarak da bu nimete şükredecek ve bu şerefe lâyık olacak sahabe topluluğunu seçmiştir. Yüce Allah şöyle dedi: “Allah, elçilik görevini kime vereceğini çok iyi bilir.” (En’âm 124)

İbnü'l-Kayyim (Allah ona rahmet eylesin) şöyle dedi: "Yüce Allah, asaleten ve miras olarak peygamberliği nereye vereceğini çok iyi bilendir. Peygamberliği kimin taşıyabileceğini, kullarına kimin dürüstlükle nasihatte bulunarak doğru yola ulaştırabileceğini, peygamberliği vereni kimin daha fazla yüceltebileceğini, emirlerini yerine getireni ve sabredeni de nimetlerini şükredeni de en iyi bilen O'dur. O'nun haklarını yerine getireni, emirlerine sabredeni, nimetlerine şükredeni, kimin buna uygun olup kimin olmadığını en iyi bilen O’dur. Ümmetlerden kimin O'nun elçilerine varis olmaya, onların halifeliğini yürütmeye ve Rablerinden aldıklarını tebliğ etmeye kim layık olduğunu O bilir. "Tarîku’l-Hicreteyn s. 171”

Yüce Allah şöyle dedi: “Böylece insanların bazısını bazısı ile denedik ki, “Allah, aramızdan şu adamları mı iman nimetine lâyık gördü?” desinler. Allah, şükreden kullarını daha iyi bilen değil

mi?” (En’âm 53)

Şeyh es-Sa’dî (Allah ona rahmet eylesin) şöyle dedi: "Yüce Allah; nimetini bilen, onu kabul ve ikrar edenlere ve onun gerektirdiği salih amelleri yapanlara lütuf ve fazlını bahşeder, şükretmeyenlere değil. Çünkü Yüce Allah hikmet sahibi olup lütfunu ehli olmayanlara vermez.”

Ayet ve hadislerde onların fazilet ve yüksek mevkilerinden bahsedildiği gibi bu yüksek makamlara layık oldukları sebeplerden de bahsedilmiştir.

Yüce Allah şöyle buyurdu: “Muhammed, Allah’ın Resûlüdür. Onunla beraber olanlar, inkârcılara karşı çetin, birbirlerine karşı da merhametlidirler. Onların, rükû ve secde hâlinde, Allah’tan lütuf ve hoşnutluk istediklerini görürsün. Onların secde eseri olan alametleri yüzlerindedir. İşte bu, onların Tevrat’ta ve İncil’de anlatılan durumlarıdır: Onlar filizini çıkarmış, onu kuvvetlendirmiş, kalınlaşmış, gövdesi üzerine dikilmiş, ziraatçıların hoşuna giden bir ekin gibidirler. Allah, kendileri sebebiyle inkârcıları öfkelendirmek için onları böyle sağlam ve dirençli kılar. Allah, içlerinden iman edip salih amel işleyenlere bir bağışlama ve büyük bir mükâfat vaad etmiştir.” (Fetih 29)

Sahabelerin yüksek mevkilere sahip olmalarının en büyük sebeplerinden biri de onların kalplerinin temizliği ve imanlarında samimi olmalarıdır. Yüce Allah bu konuda şahitlik etmiştir. Bu, Allah'a yemin olsun ki, çok büyük bir şahitliktir. Vahyin kesilmesinden sonra hiçbir insanın ulaşamayacağı kadar büyük bir makamdır.

Yüce Allah şöyle dedi: “Ant olsun ki o ağacın altında sana biat ederlerken Allah, o müminlerden razı olmuştur. Kalplerinde olanı bilmiş, onlara güven duygusu vermiş ve onları pek yakın bir fetihle ödüllendirmiştir.” (Fetih 18)

İbn Kesir Rahimehullah “Tefsîru’l-Kur’âni’l-Azîm 4/243”te şöyle dedi:

“Kalplerinde olanı bilmiş” yani doğruluk, vefa ve itaati bilmiştir.

Yüce Allah, Muhacirlere ve Ensarlara cenneti ve kalıcı mutluluğu vadetmiştir. Abdullah bin Mesud r.a ne güzel demiştir: "İçinizden kim birini örnek almak isterse vefat edenleri örnek alsın çünkü yaşayanlar fitneye düşme hususunda güvende değildir. Onlar, Muhammed (s.a.v)’in ashabı, bu

ümmetin en hayırlılarıydı. En iyi kalplere sahip, ilim bakımından en derinleri ve en samimi ve ihlaslı kişilerdir. Allah'ın, Peygamberine eşlik etmeleri için seçtiği topluluktur. O halde onların faziletlerini tanıyın ve onların izlerinden gidin, elinizden geldiğince onların ahlak ve dinlerine sarılın; zira onlar doğru yolda idiler." İbn Abdülberr, el-Câmi'de rivayet etmiştir. (1810)

Kıyamet gününe kadar okunacak ayetlerle Allah'ın onlardan razı olduğunu bildirmiştir. Bu hususun övgüyü hak etmeyen bir kimse için olması düşünülür mü?

Yüce Allah şöyle dedi: "İslâm'ı ilk önce kabul eden muhacirler ve ensar ile, iyilikle onlara uyanlar var ya, Allah onlardan razı olmuş; onlar da O'ndan razı olmuşlardır. Allah, onlara içinden ırmaklar akan, içinde ebedî kalacakları cennetler hazırlamıştır. İşte bu büyük başarıdır." (Tevbe 100)

Onların faziletlerine insanların efendisi, Nebilerin ve peygamberlerin İmamı, şahitlik etmiştir. O, hayatta iken fedakarlıklarına şahit olmuş ve görmüş, kararlılıklarının samimiyetini tanımıştır. Bu nedenle ashabına olan sevgisini ve onurunu anlatan kalıcı sözler sarf etmiştir:

Ebu Hureyre r.a'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: *"Benim Ashabıma sakın kötü söz söylemeyin/sövmeyin, şayet sizden biri Uhud kadar altın infak etse onlardan birinin bir ölçeklik infakına, hatta yarısına (bile) ulaşamaz."* (Buhari 3673, Muslim 2540)

Abdullah b. Mesud r.a'dan rivayetle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "İnsanların en hayırlı dönemi benim içinde yaşadığım dönemdir, sonra benden sonra gelen asırdır. Sonra onların peşinden gelenlerdir. (Buhari 2652, Muslim 2533)

El Hatîb el-Bağdâdî, el-Kifâye 49'da şöyle dedi:

Ancak Cenab-ı Hak ve Resulü'nden onlar hakkında hiçbir şey gelmemiş olsaydı; onların hicret, cihad, yardımlaşma, para harcama, İslam yolunda babaları ve çocuklarına karşı savaşma, dinde birbirlerine nasihat etme ve imanın sağlamlığı konularında içinde bulundukları yüksek makam; kesinlikle onların adil olduklarına, nezih ve dürüst olduklarına inanmayı gerektirirdi. Kıyamete kadar gelecek insanların en faziletli olacakları, tüm ilim ehli ve muteber fıkıh alimlerinin genel

mezhebidir.

Sahabelerin İslam dinini savunmak için sergiledikleri duruşları ve yüksek makamları hak ettikleri işleri sayacak olursak büyük ciltler yetmeyecektir. Zira tüm yaşamları boyunca Allah yolunda mücadele ederlerdi. Dünyayı hayır ve ıslah ile dolduran yüzlerce sahabeyi hangi kitap anlatabilir?

İbn Mesud r.a şöyle dedi:

“Allah Teâlâ kullarının kalplerine baktı. Onların arasında en hayırlı kalp olarak Muhammed’in (s.a.s) kalbini gördü. O’nu kendisi için seçti ve peygamber olarak gönderdi. Muhammed’in kalbinden sonra kullarının kalplerine baktı. Kulları arasında ashabının kalplerini en hayırlı kalpler olarak gördü. Ve dini için savaşan kimseler olarak onları nebisine vezir kıldı.

> Müslümanların güzel gördükleri Allah (c.c) katında da güzeldir. Onların kötü gördükleri Allah katında da kötüdür.” (Ahmed, el-Musned 1/379)

Bu konuda daha fazla bilgi için (13713) ve (**45563**) nolu soruların cevaplarına bakınız.

İkincisi: Sahabelerin masum olmadıklarını bilmemiz gerekir. Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat’ın mezhebi bu yöndedir. Sahabeler insan olup başka insanlar için olabilecek şeyler onlar için de olabilir.

Onların yaptıkları birtakım hata ve günahlar, sahip oldukları makam ve fazilet bakımından affedilmiştir. Şüphesiz iyilikler kötülükleri giderir. Din yolunda harcadıkları bir müddet zamana hiçbir zaman denk gelemez.

Şeyhulislâm Rahimehullah şöyle dedi:

Ehl-i Sünnet ve’l-Cemaat; onlar hakkında güzel sözler söyler, onlara rahmet okur ve istiğfar eder. Fakat onların masum olduklarına itikad etmezler. Masumiyet sadece Rasulullah’a ait olup O’nun dışındaki insanlar, günah ve hata yapabilir. Yüce Allah şöyle dedi: “İşte, yaptıklarının iyisini kabul edeceğimiz ve günahlarını bağışlayacağımız bu kimseler cennetlikler arasındadırlar. Bu, onlara öteden beri yapılagelen doğru bir vaattir.” (Ahkaf 16)

Faziletli ameller sonuçlarıyla değerlendirilir, şekilleriyle değil. (Mecmûu’l-Fetâvâ 4/434)

Söz konusu faziletler Kur’an ve Sünnette birden çok yerde sabittir:

Yüce Allah Uhud savaşında yerini terk eden sahabeleri affederek şöyle demiştir:
“İki topluluğun karşılaştığı gün, içinizden yüz çevirip kaçanları, şeytan ancak yaptıkları bazı hatalardan dolayı yoldan kaydırmak istemişti. Ama yine de Allah onları affetti. Kuşkusuz Allah çok bağışlayandır, halîmdir (hemen cezalandırmaz, mühlet verir).” (Ali İmran 155)

Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in gizlediği Mekke’ye giriş haberini Kureyşlilere veren sahabeyi affetmiştir. Zira Ömer r.a bu kişiyi öldürmeyi istediğinde Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: “Bu sahabe Bedir savaşına katılmıştır. Nerden bileceksin, belki yüce Allah Bedir ehline tecelli etmiş ve şöyle demiştir: İstediğinizi yapın, ben sizi affettim.” (Buhari, Muslim 2494)

Buna benzer sahabenin düştüğü birtakım günah ve hatalar mevcuttur fakat yüce Allah onları affetmiştir. Onların faziletine ve yüce makamı hak ettiklerine dair en büyük delil ise onların faziletlerini açıklayan ve onları cennetle müjdeleyen ayetler indikten sonra da bu ayetlerin hükmünün geçersiz olmayışıdır. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem zamanında veya vefatından sonra işledikleri hatalar olsa da onların faziletlerini etkilemez.

En iyisini Allah bilir.